

HET DANSERESJE UIT MIERLO

Het volgende verhaal is gebaseerd op het boek:

"Honderd eeuwen. Groot vertelboek uit onze geschiedenis"
van Cornelis Wilkeshuis (1896-1982),
uitgave van Thieme Zutphen 1966

De eerste publicatie vond plaats in
de Myerlese Koerier in 2000,
daarbij schreef de samensteller:
De bewuste archeologische vondst is
gedaan in Geldrop bij de Aalsterhut
in 1961 en beschreven door A.
Bohmers en

A.M. Wouters. Belangrijke vondsten
van de Ahrensburg- cultuur in de gemeente Geldrop Brabants
heem XIV, nummer 1, 1963.

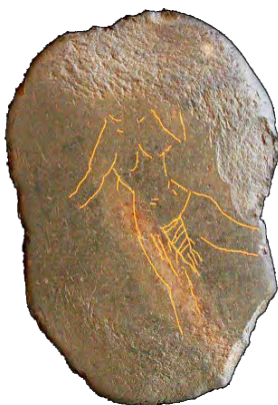
De naam "Venus van Mierlo" is een woordspeling op de beroemde
"Venus van Milo" uit de Griekse oudheid.

C. van Baaren
20-11-2000

De tekst in nu (2023) bewerkt en voorzien van afbeeldingen door
Hans Verhees tbv de website van heemkunde kring Myerle

Het danseresje van Mierlo

In 1961 werd bij het Noord-Brabantse dorpje Geldrop door een amateur-oudheidkundige een platte ovale steen gevonden met afmetingen van 7,5, 5,5 en ruim 1 cm.

Onderzoekingen brachten aan het licht dat deze steen waarschijnlijk omstreeks 11 000 jaar geleden door een rendierjager als slijpsteentje is gebruikt. Het bijzondere ervan is een ingekrast vrouwenfiguurtje, een danseres met een schortje voor. Het hoofd is helaas beschadigd. De steen wordt bewaard in het Archeologisch

Instituut te Groningen.

"Hija hoj... !" zong een meisje en ze danste bij het kampvuur. En alle leden van de jagersstam, mannen, vrouwen en kinderen, stonden in een kring om haar heen en klaptten in de handen en zongen mee terwijl zij danste, zo blij en zo licht als een kleine vlinder.

"Hija hoj! de winter is voorbij
de korte zomer is begonnen!
De rendieren zijn naar het noorden getrokken
de steppe staat in bloei!
Wit zijn de bloemen van de aardbei in het moeras,
wit zijn de bloemen van de braamstruik op de heuvel
en wit de bloemen van de achtster
die nu overal zijn opengegaan.
Maar glanzend geel zijn de boterbloemen. De
kleine berken en de poolwilgen wuiven ons
toe met hun groene takken... Hija hoj !"

Het danseresje, dat een kort rokje
droeg en zich versierd had met
armbanden en enkelbanden van
bloemen en een bloemenkrans in het
haar, hief haar benen hoog in de
lucht, bewoog haar armen op en neer
en draaide zo snel in het rond, dat
haar losse haren om haar heen
zwierden.

"Hija hoj!"

Toen de dans uit was juichten allen
en klapten in de handen en riepen: "Nog eens, Miola!". En het
hardst klapte Aggo, de zoon van Mao en hij riep ook het
luidst van allemaal: "Nog eens, Miola!".
Want iedereen mocht Miola graag lijden,
maar Aggo hield het meest van haar.

Het Was net of het dansende meisje de
rendierjagers opeens al hun zorgen van

de lange winter deed vergeten. Maandenlang hadden ze met hun gezinnen over de eindeloze mossteppen gezworven, nu eens hier, dan weer daar, maar altijd in de buurt van de vaste wegen, waarlangs ieder jaar tweemaal de rendierkudden trokken, in het voorjaar naar het noorden, in de herfst naar het zuiden. Bij duizenden en tienduizenden pendelden de dieren maar heen en weer langs de rendierbanen, zodat de grond dreunde onder hun hoeven en hun geweien een woud van takken vormden boven de donkere massa van hun lijven.

In de barre wind, die van de ijsvelden in Denemarken en Scandinavië over de toendra blies en sneeuw en hagel met zich meevoerde sloegen de jagers dan hun tenten op, die van dierenhuiden waren gemaakt. Hun vrouwen en kinderen

konden er wat beschutting vinden, maar zelf trokken ze iedere dag de wildernis in met hun sleden, waarop ze ook hun wapens hadden

geborgen: bogen en pijlen, voorzien van spitse stenen punten, werpspiesen en harpoenen, gesneden uit hout en hertshoren.

De rendierjacht betekende voor hen een spannende tijd vol avontuur, een tijd van goed eten ook, want de buit was meestal zo overvloedig, dat ze zoveel vlees konden krijgen als ze maar wilden.

Maar het was ook een harde tijd, want de steppe en de winter waren onbarmhartig. En altijd was er het gevaar van de wilde dieren, beren en wolven, die rondom de rendierkudden zwierven.

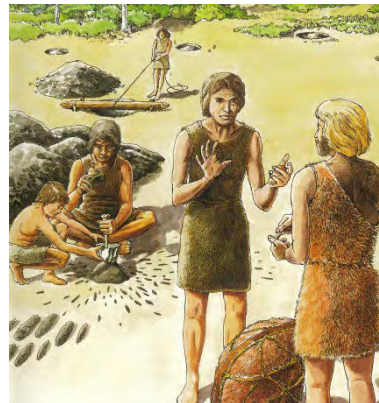
Wanneer eindelijk de zomer in aantocht was en de jacht weinig meer opleverde, voelden de jagers zich onrustig worden. Even onrustig als de trekvogels, die boven hun hoofden voorbijvlogen.

Verbeeldden ze het zich alleen maar, dat de sneeuw niet meer zo kraakte onder hun voeten? Vergisten ze zich, of voelde de wind werkelijk al lauw aan?

Ze zouden spoedig zekerheid krijgen, want de bovenlaag van de grond, die meters en meters diep bevroren was, werd zacht en glibberig. In het witte sneeuwdek verschenen hier en daar donkere dooiplekken, eerst klein, toen hoe langer hoe groter.

Dit was het sein voor de jagers, dat ze hun winterkwartieren konden opbreken om naar de grote zomerkampen te

verhuizen, ergens ver in het oosten, waar nu Hamburg en

Bremen liggen. Ze stapelden hun tenten, huisraad en wapens, hun winterbuit aan huiden, geweien en beenderen op de houten sleden en legden de slederiemen over hun schouders. Want ze hadden nog geen enkel dier getemd, zelfs nog geen hond, die in hun plaats de vracht door de modder en de sneeuw zou kunnen zeulen.

De weg naar het zomerkamp vonden ze ieder jaar gemakkelijk terug, want ze hadden een goed geheugen voor

de gesteldheid van het terrein. Ze herkenden elke glooiing en lage heuvel en vooral de spaarzame berken en wilgenbosjes, die op de vlakte omhooggeschoten waren.

Zo was dan ook de veertienjarige Aggo in gezelschap van zijn ouders, broertjes en zusjes op reis gegaan naar het zomerkamp. En na een lange en vermoeiende tocht zagen ze eindelijk de toppen van de tenten der rendierjagers op een weiland bij een rivier omhoog steken.

Dat gaf een vreugde! Heel wat mensen, die het gezin van Mao al hadden zien aankomen, snelden hen tegemoet en verwelkomden hen luidruchtig. De mannen begonnen meteen op te snijden over hun jachtavonturen en al het wild dat ze hadden neergelegd, de vrouwen kwamen met andere nieuwtjes. Maar niet alle berichten waren even prettig, want velen zouden niet terugkeren in het zomerkamp: ze waren van koude, ziekte, ouderdom of ongelukken tijdens de jacht gestorven.

Aggo mocht zijn vader helpen met het opzetten van de tent in de kring van tenten, die er al stonden. Het zou vast weer gezellig wonen zijn in het cirkelvormige dorp, want alle tentopeningen waren naar het midden gericht zodat je elkaar

doen en laten kon zien en eigenlijk een grote familie vormde. Maar het mooiste vond Aggo het toch dat hij in het kamp Miola weer ontmoette, een meisje dat wat jonger was dan hij en met wie hij ook in de vorige zomers veel had opgetrokken. Eigenlijk was Miola een heel gewoon meisje, zoals Aggo een heel gewone jongen was, ze viel alleen op doordat ze zo goed danste.

Altijd waren die twee samen te vinden en vaak vergezelden beiden ook de andere kinderen als er in de omgeving naar bessen en eetbare wortels gezocht moest worden. Ze behoorden dan tot de oudsten en moesten ervoor zorgen, dat geen van de kleinen verdwaalde en dat geen onverwacht te voorschijn komend wild dier de plukkers te pakken kon krijgen.

"Het is maar goed dat jij erbij bent", zei Miola dan tegen Aggo. "Je bent dapper en zo goed gewapend, dat geen mens hoeft te schrikken van een wolf of een beer".

Ze beschouwde hem blijkbaar als een held, hoewel hij niets meer durfde dan andere jongens van zijn leeftijd. Ja, hij

was soms behoorlijk bang, al paste hij wel op het te laten blijken. Miola zag hem nu eenmaal zo en hij mocht haar lof maar al te graag horen. Zo werd ook dit zomerkamp weer een heerlijke tijd.

De vrouwen zaten vaak buiten en naaiden er kleren van de meegebrachte dierenhuiden, waarbij ze met hun stenen naalden pezen en smalle reepjes leer door de openingen trokken, die ze er van tevoren in hadden gemaakt. Ze repareerden ook de tenten, die in de winter natuurlijk heel

wat te lijden hadden gehad. De mannen zorgden voor nieuwe wapens en gereedschappen: vuurstenen messen, stekers

enkrabbers en ze bewerkten het hoorn van de rendiergeweien. Maar gelukkig schoot er ook nog wel tijd over voor spelletjes en feesten. De zomer duurde maar kort en ze moesten er dus van profiteren.

De mannen en de grote jongens speelden vaak een spel met stenen, die telkens verschoven moesten worden over een vierkant, dat ze op de grond hadden uitgezet; de vrouwen en meisjes maakten aardige figuurtjes van vezels, die ze om hun vingers spanden en van elkaar overnamen, zodat er telkens een nieuw figuur ontstond.

En iedere avond als het begon te schemeren werd het kampvuur ontstoken. Dan vertelde de hoofdmans, de oude Brao, met zijn donkere stem de verhalen uit het verre verleden van de rendierjagers, toen er nog mammoets en neushoren over de toendra zwierven, die door dappere jagers

werden gedood. Ook gaf men elkaar wel raadsels op en zong men de oude liederen van de stam, die door het slaan op twee houten trommels werden begeleid. Maar het mooiste kwam toch altijd aan het eind, als Miola in haar korte rokje ging dansen en erbij zong:

"Hija hoj! De winter is voorbij"

Allemaal zaten ze dan met schitterende ogen te kijken, hoe vrolijk en bevallig het meisje zich rondom het vuur bewoog, licht als de voorjaarswind en luchtig als de berkenboom, die met zijn groene takken stond te zwaaien.

Allemaal, maar vooral Aggo.

Eens zei hij tegen Miola: "Ik wou, dat ik je altijd bij me kon houden. Dan zou ik bij de jacht ook altijd aan de zomer denken. Als de steppe wit en koud is en ik door de sneeuw de rendieren besluip, zou ik me de bloemen en het zomerkamp herinneren".

Ze moest er een beetje om lachen. "Hoe zou ik nu met je mee kunnen gaan?" vroeg ze "Ik moet met mijn familie reizen en jij met die van jou".

Toch begon Aggo er telkens weer over als ze gedanst had en dat bracht haar op een goede gedachte. Op een keer gaf ze hem een stuk zandsteen, dat aan de ene kant wat bol en aan de andere vlak was, zodat het precies in de holte van een hand paste. "Ik heb een handslijper voor je meegebracht" zei ze "Die heb ik van de oude Brao gekregen, toen ik de wolfstanden voor hem aan een snoer had geregen".

"Daar ben ik blij mee" zei Aggo verrast "ik kan er de punten van mijn pijlen op slijpen". Hij deed haar voor, hoe hij de steen zou gebruiken. Hij legde hem in zijn linkerhand en deed alsof hij er met de rechter hand een stenen pijlpunt langs streek om hem scherper te maken.

"Je zult hem vaak nodig hebben" meende Miola "En dan kun je telkens aan mij denken. Ik vind het zelf natuurlijk ook jammer dat ik niet met je mee kan op de jacht". Aggo antwoordde niet.

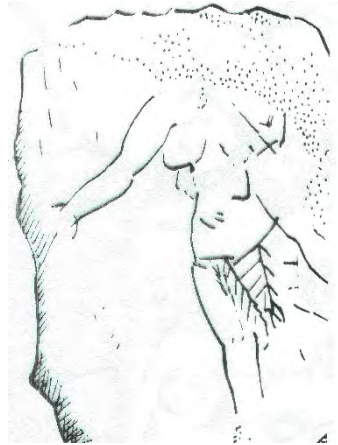
Hij zat stil voor zich uit te kijken, want hij deed een grote ontdekking. Ineens schoot het hem te binnen. "Niet met mij mee kan gaan?" zei hij "Maar niets is toch eenvoudiger".

"En je hebt zelf gezegd dat het niet kan. We moeten toch bij onze eigen familie blijven"? "Wacht maar eens" zei hij

geheimzinnig. Hij haalde uit een van de zakken in zijn kleding een vuursteentje, zo scherp als een naald. Hij nam de slijper in zijn linkerhand en zette de naald erop. In zijn gedachten zag hij Miola dansen om het vuur en wat hij zag, bestuurde nu zijn hand.

"Zo danste je", zei hij. En hij kraste een kleine danseres op de steen, een meisje met een schortje voor en met zwaaiende armen en benen. Vol verbazing keek Miola toe.

Tekenen was iets, wat ze nooit eerder had gezien. Ze stond naast Aggo, maar ze stond nu ook op de steen.

"Dit ben ik en dat" zei ze en ze wees eerst op zichzelf en toen op de tekening. "Hoe kun je dat, Aggo"? "Het ging vanzelf" zei Aggo "Net zo vanzelf als het zingen en dansen dat jij doet, geloof ik. In ieder geval heb ik je nu altijd bij me, niet alleen deze winter, maar alle winters wanneer ik nog op jacht zal zijn". "En zal ik ook altijd blijven dansen"? vroeg ze. "Op deze steen, ja" antwoordde Aggo. "Altijd ben je jong. Altijd huppel je zo licht als een vogel". "Dan ben je een grote tovenaars", vond ze. "Ik heb de tijd stilgezet" zei Aggo.

De laatste dag van het zomerkamp was aangebroken. De wind was alweer kouder geworden en de eerste sneeuwvlokken konden spoedig worden verwacht. De rendieren zouden zich alweer opgemaakt hebben om uit

het noorden van de uitgestrekte toendra's naar het zuiden te trekken, in onafzienbare kudden.

Die avond danste Miola voor het laatst om het vuur:

"Hija hoj! De winter is nabij
de korte zomer is voorbijgegaan,
de rendieren zullen naar het zuiden trekken.
Maar altijd zal de steppe in bloei staan de
bloemen zullen wit blijven
alleen de boterbloemen geel,
en de kleine berken en de poolwilgen
zullen hun blad nooit verliezen.
En ik zal blijven dansen
ook op de koudste steppendag
ook; wanneer ik er niet meer ben.
Want Aggo heeft een nieuwe kunst uitgevonden
alles kan hij laten blijven,
altijd en overal

Hija hoj.....!" .

En was het eigenlijk ook niet zo? Aggo en Miola gingen ieder een verschillende kant uit. Maar telkens als de jongen de handslijper weer voor de dag haalde, zag hij het meisje weer dansen bij het vuur van het zomerkamp. Zo vaak gebruikte hij de slijper, dat er zelfs krassen over het fijn getekende figuurtje ontstonden. Toch kon je nog goed zien dat het de dansende Miola was.

Eens, toen hij aan het jagen was in de buurt van het tegenwoordige Mierlo, raakte hij verdwaald in een sneeuwstorm en kwam om het leven. Geen spoor bleef er van hem en zijn wapens over. Alleen de kleine handslijper werd 11 000 jaar later teruggevonden. Een amateur-oudheidkundige ontdekte hem ongeveer 80 cm diep onder het zand. Zag hij er iets op? Waren het lijnen van een tekening? Of zomaar wat krassen? Hij keek en keek "Een dansend meisje!" riep hij uit. Nu zag hij het heel goed. En met de loep zag hij het nog beter.

De steen ligt nu in een museum in Groningen. En nog altijd kun je er Miola op zien dansen, licht en lenig, zoals ze gedanst heeft, duizenden jaren geleden, rondom het vuur van het zomerkamp.

Dit was dan de geschiedenis van het danseresje van Mierlo. Of liever: het zou haar geschiedenis kunnen zijn.

Verantwoording:

De tekst is afkomstig uit : "Honderd eeuwen. Groot vertelboek uit onze geschiedenis" van Cornelis Wilkeshuis (1896-1982), uitgave van Thieme Zutphen 1966

Het artikel van Cees van Baaren is eerder gepubliceerd in de Myerlese Koerier 2001-1.

De afbeeldingen komen van het internet.

Bron vermelding:

afbeelding 1 ; website BOL.com

afbeelding 2; collectie HKMyerle

afbeelding 3; Freepik; @prettyvectors

afbeelding 4; Freepik, @ygstudio (bewerkt)

afbeelding 5; Freepik, @ygstudio

afbeelding 6; jagers/verzamelaars, Canon van Nederland

afbeelding 7; jagers/verzamelaars, Deventer toen en nu

afbeelding 8; Freepik, @ygstudio

afbeelding 9; Freepik, @ygstudio (bewerkt)

afbeelding 10; desteentijd-nl.webnode.nl

afbeelding 11; Freepik, @tigatelu

afbeelding 12; megapixel.com (bewerkt)

afbeelding 13; Annine van der Meer

afbeelding 14; Freepik, @ygstudio (bewerkt)

afbeelding 15; Freepik, @freepik (bewerkt)